

Huvudman

Idrottens Skola i Göteborg AB, 556203-5906
suzanne.kore@vastsvenskagymnasiet.se; info@vastsvenskagymnasiet.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Västsvenska gymnasiet i Göteborgs kommun; nu fråga om uppföljning av vitesbeslut den 21 juni 2023

Beslutet i korthet

I detta delbeslut tar Skolinspektionen ställning till om Idrottens skola i Göteborg AB har följt Skolinspektionens beslut den 21 juni 2023 om föreläggande vid vite avseende Västsvenska gymnasiet i Göteborg. Skolinspektionen har i ett annat delbeslut tagit ställning i delar som gällt utbildningen på el- och energiprogrammet (och på introduktionsprogrammet programinriktat val mot detta nationella program) och fattat beslut om att återkalla huvudmannens godkännande att bedriva utbildning på el- och energiprogrammet vid skolenheten. Skolinspektionen har nu att bedöma om Idrottens Skola i Göteborg AB har vidtagit förelagda åtgärder i övriga delar, dvs. inom områdena Individuella studieplaner, Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram, Betyg och betygsättning samt Valbara kurser.

Skolinspektionen konstaterar att flera av de brister som påtalades i beslutet den 21 juni 2023 kvarstår och att föreläggandet i beslutet endast delvis följts. Bland annat visar Skolinspektionens uppföljning att alla elever på introduktionsprogram på skolan fortfarande inte får sin garanterade undervisningstid. Detta gäller bland annat elever som går introduktionsprogrammet individuellt alternativ, dvs. samma program och elevgrupp som Skolinspektionen även i sitt föregående beslut konstaterade inte fick sin garanterade undervisningstid tillgodosedd. Vid uppföljningen har Skolinspektionen även kunnat konstatera ytterligare, nya brister i

huvudmannens arbete med garanterad undervisningstid för eleverna på introduktionsprogrammen. Att elever inte ges sin garanterade undervisningstid försvårar allvarligt förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen och kan medföra negativa konsekvenser för eleverna både på kort och på lång sikt. Det är anmärkningsvärt att huvudmannen, trots två förelägganden från Skolinspektionen rörande detta, fortfarande inte säkerställer att alla elever på introduktionsprogram ges sin garanterade undervisningstid. Det har även framkommit att det fortfarande finns brister i elevernas individuella studieplaner och i skolans betygskatalog. Detta är brister som Skolinspektionen även kunnat se vid tidigare besök i verksamheten, och som är angelägna att åtgärda för att elevernas rättssäkerhet inte ska äventyras.

De brister som konstaterats i verksamheten är allvarliga och av skäl som utvecklas nedan har Skolinspektionen förenat föreläggandet i detta beslut med vite.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Idrottens skola i Göteborg AB att vid vite av 600 000 kronor senast **fredag den 4 oktober 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande individuella studieplaner, garanterad undervisningstid på introduktionsprogram och betyg och betygsättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Idrottens skola i Göteborg AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilaga.**

Idrottens skola i Göteborg AB ska vidta följande åtgärder

Individuella studieplaner

1. Se till att de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogrammen innehåller korrekta uppgifter om utbildningens längd och om andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen. Se även till att de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativt innehåller korrekta uppgifter om vilka grundskoleämnen eleven

läser samt under vilka perioder (17 kap. 7 § skollagen samt 1 kap. 7 § gymnasieförordningen [2010:2039]).

Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram

2. Se till att utbildningen på introduktionsprogram bedrivs i en omfattning som motsvarar heltidsstudier, vilket innebär i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid), om inte eleven begär att den ska minskas och huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. Dokumentera hur många beslut om minskad undervisningstid som har fattats under perioden 3 juni-4 oktober 2024. Dokumentationen och de eventuella beslut om minskad undervisningstid som har fattats under denna period ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (17 kap. 6 § skollagen och 4 kap. 22 § gymnasieförordningen).
3. Upphör med att minska omfattningen av elevers utbildning under den minsta garanterade undervisningstiden när elever inte begärt detta och när särskilda skäl för en sådan minskning saknas (17 kap. 6 § skollagen).

Betyg och betygsättning

4. Se till att namn på betygssättande lärare framgår av betygskatalogen samt att betyg efter provning dokumenteras på föreskrivet sätt i betygskatalogen (8 och 12 §§ Skolverkets föreskrifter om betygskatalog [SKOLFS 2011:123]).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser valbara kurser.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärende (dnr 2022:4579) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Västsvenska gymnasiet, med huvudmannen Idrottens Skola i Göteborg AB, är en gymnasieskola som erbjuder utbildning på de nationella programmen naturvetenskapsprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och el- och energiprogrammet samt på introduktionsprogram¹.

Skolinspektionen inledde i juni 2022 utifrån inkomna uppgifter en tillsyn avseende Västsvenska gymnasiet. Skolinspektionen fattade den 15 september 2022 beslut i ärendet och konstaterade att det förelåg brister i den garanterade undervisningstiden avseende elever på introduktionsprogram samt brister i de individuella studieplanerna och schemana för samma elevgrupp.

Huvudmannen inkom i december 2022 med en redovisning avseende vidtagna åtgärder. Skolinspektionen genomförde ett oanmält besök på skolenheten den 23 februari 2023 samt ett besök den 10 och 11 maj 2023. Utöver att de brister som redan konstaterats framkom det vid besöken nya brister vid skolenheten varpå Skolinspektionen beslöt att utöka tillsynen.

Skolinspektionen fattade den 21 juni 2023 ett uppföljningsbeslut och förelade huvudmannen vid vite om 600 000 kr att vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. Skolinspektionen konstaterade i beslutet att det kvarstod omfattande brister i de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogrammen och att eleverna på introduktionsprogrammen fortfarande inte fick sin garanterade undervisningstid. Skolinspektionen kunde även konstatera ett flertal nya brister i verksamheten, bland annat att elever på el- och energiprogrammet inte fick sin garanterade undervisningstid, att det fanns brister i skolans arbete med elevers arbetsplatsförlagda lärande (apl) samt att arbetet med betyg och betygsättning inte levde upp till författningarnas krav. Skolinspektionen bedömde att bristerna var av ett sådant slag att de utgjorde ett allvarligt missförhållande.

Huvudmannen inkom med en redovisning av vidtagna åtgärder i december 2023. Skolinspektionen genomförde ett oanmält uppföljningsbesök på skolan den 16 januari 2024. Skolinspektionen besökte även skolan den 30 och 31 januari 2024 och en digital intervju med huvudmannen genomfördes den 28 februari 2024. Dokumentation har granskats vid besöken och underlag har begärts in ifrån huvudmannen. Huvudmannen har fått tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för ärendet.

¹ Programinriktat val mot el- och energiprogrammet, vård- och omsorgsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet, yrkesintroduktion mot el- och energiprogrammet och mot vård- och omsorgsprogrammet, samt individuellt alternativ.

Skolinspektionen har i ett separat beslut i detta ärende (delbeslut den 3 juni 2024) beslutat att återkalla huvudmannens godkännande att bedriva utbildning på el- och energiprogrammet vid skolenheten. Beslutet har även omfattat introduktionsprogrammet programinriktat val som är inriktat mot el- och energiprogrammet, som bedrevs med stöd av godkännandet för det nationella programmet.

I nu aktuellt delbeslut tar Skolinspektionen ställning till om huvudmannen avhjälpt bristerna i övriga delar av verksamheten vid Västsvenska gymnasiet och om Idrottens skola i Göteborg AB har följt föreläggandet vid vite i beslutet den 21 juni 2023 i dessa delar.

Detta delbeslut avser alltså uppföljning av påtalade brister och förelagda åtgärder med nummer 1-2, 5, och 8-12, på s. 2-4 i Skolinspektionens beslut den 21 juni 2023.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Individuella studieplaner

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 15 september 2022 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande brister i utformningen av de individuella studieplanerna avseende elever på skolans introduktionsprogram. Bland annat förekom felaktigheter i uppgifter om ämnen som elever läste, tidsangivelser för kurser och grundskoleämnena och det framgick inte tydligt om eleverna hade några övriga insatser i utbildningen.

I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 21 juni 2023 konstaterade Skolinspektionen att det alltså förelåg omfattande brister i de individuella studieplanerna. Bland annat saknade de individuella studieplanerna uppgifter om

längden på enskilda elevers utbildning, uppgifter om delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning samt om praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att åtgärder har vidtagits för att se till att de individuella studieplanerna för elever på introduktionsprogrammen innehåller alla uppgifter som ska anges. Skolinspektionen har fått in individuella studieplaner i samband med huvudmannens redovisning och har därefter också begärt in ytterligare individuella studieplaner. Sammanlagt har Skolinspektionen fått in och gått igenom individuella studieplaner för cirka 130 elever, däribland individuella studieplaner för elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23.

Uppgifter om utbildningens längd

Vid granskning av individuella studieplaner för elever som läser på introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23 framkommer att det för drygt tjugo elever i deras individuella studieplaner anges att datum för utbildningen är augusti 2023-juni 2026. För samtliga dessa elever finns det i de individuella studieplanerna endast utlagt kurser avseende år 1. Startdatum för kurserna är augusti 2023 och slutdatum är juni 2024. För dessa elever har det i de individuella studieplanerna angetts att utbildningens längd är "ett läsår". Lärare som är mentorer för de aktuella eleverna uppger i intervju att eleverna ska läsa ett år. Skolans rektor berättar att eleverna som läser introduktionsprogrammet individuellt alternativ har ett år på sig och därför ska slutdatumet egentligen ändras till 2024 för dessa elever. Även vid granskning av ett fyrtiotal individuella studieplaner för elever som läser introduktionsprogram i klasser med vård- och omsorgsprogrammet och naturvetenskapsprogrammet framgår att datum för utbildningen har angetts till tre år (detta gäller både elever som läser programinriktat val mot respektive program och yrkesintroduktion mot vård- och omsorgsprogrammet). Under rubriken "Anteckningar" i de aktuella studieplanerna har dock angetts att utbildningen är "ett läsår" respektive "två läsår".

Uppgift om andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling

Av de elever som läser introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23 har 28 av 29 elever inskrivet i sina individuella studieplaner att de ska ha andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling i sin utbildning (olika studiestödsinsatser). I elevernas individuella studieplaner finns sedan specificerat vilka sådana insatser eleverna ska ges. I scheman för nio av de elever som enligt sina individuella studieplaner för närvarande har insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling finns dessa insatser inte utlagda i elevernas scheman. Vid en jämförelse av elevernas scheman (för vecka 3, 2024) och det generella schema som finns avseende vilka lektioner eleverna i klassen kan

ha, framgår också att åtta av eleverna har andra lektioner vid de tillfällen när respektive insats som angetts vara gynnsamma för eleven ska ha getts. Vid intervju med skolans schemaansvariga lärare uppger denne att eleverna inte kan ges någon undervisning utöver den som framgår av det generella schemat.

Uppgift om ämnen på grundskolenivå

Vid en jämförelse av inhämtade individuella studieplaner och scheman framgår att det finns flera elever som läser introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23 som har ämnen på grundskolenivå utlagda på sina scheman men där detta inte framgår av elevernas individuella studieplaner. Av intervju med elever framgår även där att elever läser ämnen på grundskolenivå, utan att detta framgår i deras individuella studieplan. Det finns också elever som enligt sin individuella studieplan ska läsa ämnen på grundskolenivå men där detta inte framgår av elevernas scheman.

Uppgift om avslutade ämnen på grundskolenivå

Av individuella studieplaner för elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23 framgår att studier i grundskolans ämnen som avslutats utan betyg inom de godkända betygsstegen inte framgår under avsnittet "Poäng avslutade kurser". En elev har läst fysik, historia och samhällskunskap på grundskolenivå under höstterminen 2023. En annan elev har läst historia och samhällskunskap på grundskolenivå under den terminen. Ytterligare två elever läste historia på grundskolenivån under samma period. Avseende de ovan nämnda eleverna framgår det inte av deras individuella studieplaner för vårterminen 2024 att de läst de aktuella ämnena under höstterminen 2023. Information om att kurserna avslutats utan att eleverna har fått betyg framgår inte heller på något annat ställe i elevernas individuella studieplaner.

Skolinspektionen har frågat den lärare på skolan som arbetar med att uppdatera de individuella studieplanerna varför vissa elever som har läst grundskoleämnen har avslutade ämnen med i sin individuella studieplan medan andra elever inte har det. Läraren beskriver att för de elever som under höstterminen läst om ett ämne på grundskolenivå, som de tidigare fått underkänt i, sätts inget nytt betyg om eleverna återigen inte klarat godkänt betyg. Då måste de ta bort ämnet ur studieplanen inför betygsättningen och då kommer det inte med som en avslutad kurs. Skolans rektor uppger att det är den schemaansvariga läraren som ansvarar för elevernas individuella studieplaner. Tillfrågad om varför avslutade grundskolekurser inte alltid finns kvar i de individuella studieplanerna uppger rektor att de på skolan har resonerat kring detta. Rektorn beskriver att det är många som utgår från de individuella studieplanerna, exempelvis kommunen som betalar för elevernas utbildning. Rektor uppger att det därför är lämpligt att de avslutade ämnena finns med i elevernas individuella studieplaner. På följdfråga uppger rektorn att om en elev avbrutit och inte får ett F kan det vara så att ämnet tas bort. Om eleven

däremot fullföljt grundskolekursen men fått ett F ska ämnet finnas med som avslutat i elevens individuella studieplan, anser rektorn.

Huvudmannen uppger i sin redovisning att det i de individuella studieplanerna, i förekommande fall, skrivs in uppgifter om delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning och praktik.

Rättslig reglering

Av 17 kap. 7 § skollagen framgår att utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutas av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan.

Av 1 kap. 7 § gymnasieförordningen, i den lydelse som tillämpas för elever som påbörjat sin utbildning före den 30 juni 2025², framgår följande. En elevs individuella studieplan ska innehålla följande uppgifter:

- vilken studieväg eleven går på,
- de kurser eller ämnesområden som eleven har valt eller valt bort,
- övriga kurser eller ämnesområden som ingår i elevens program,
- om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet,
- om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort,
- om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut,
- när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen, och
- om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning.

Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om

- utbildningens mål och längd,
- delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, och
- när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Av förarbeten till skollagen (prop. 2017/18:183 s. 96 f.) framgår att den individuella studieplanen ska utformas utifrån huvudmannens utbildningsplan och med utgångspunkt i elevens behov, förutsättningar och intressen. Den individuella studieplanen är således en mer preciserad beskrivning av syfte, längd och innehåll när det gäller den enskilde elevens utbildning. Eftersom introduktionsprogrammen saknar nationella examensmål behöver det vara tydligt för en elev som går på ett introduktionsprogram vad utbildningen ska syfta till och hur utbildningen planerats

² Se SFS 2022:1105 och övergångsbestämmelserna till aktuell paragraf (i SFS 2023:654).

för att eleven ska få förutsättningar att nå målen för utbildningen. Mot denna bakgrund anser regeringen att det finns starka skäl till att elevens rätt att fullfölja utbildningen på ett introduktionsprogram även kopplas till den individuella studieplanen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att uppgifter om delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning och praktik, i förekommande fall, kommer att finnas i de individuella studieplanerna. I detta avseende har huvudmannen följt Skolinspektionens föreläggande av den 21 juni 2023³.

Av Skolinspektionens utredning framgår dock att det fortfarande inte finns korrekta uppgifter om utbildningens längd i alla individuella studieplaner. I ett stort antal individuella studieplaner finns det motstridiga uppgifter gällande utbildningens längd. Uppgifterna om utbildningens längd i de individuella studieplanerna stämmer inte heller alltid överens med de uppgifter som finns om vilka kurser eleverna ska läsa. Det finns också felaktiga slutdatum för utbildningen angivna i flera individuella studieplaner. Det finns numera uppgifter om insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling i elevernas individuella studieplaner, men Skolinspektionens utredning visar att dessa uppgifter i många fall är felaktiga, eftersom eleverna ifråga inte får de insatser som framgår av de individuella studieplanerna (detta gäller elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23). Bristerna i de individuella studieplanerna i dessa delar kvarstår således. Huvudmannen har inte följt Skolinspektionens föreläggande i dessa delar⁴.

Skolinspektionen har vid sin uppföljning också kunnat konstatera nya bristfälligheter i de individuella studieplanerna. Av utredningen framgår att det i flera individuella studieplaner för elever på introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23 finns felaktiga uppgifter om vilka grundskoleämnen elever läser samt under vilka perioder de läser dem.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att innehållet i de individuella studieplanerna fortfarande inte uppfyller de krav som ställs i gymnasieförordningen. Det är anmärkningsvärt att huvudmannen, trots flera förelägganden, inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att elevernas individuella studieplaner är korrekt utformade.

³ Del av p. 1 i föreläggandet inom området Individuella studieplaner.

⁴ Del av p. 1 i föreläggandet inom området Individuella studieplaner.

Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram

Skolinspektionens tidigare beslut

I sitt beslut den 15 september 2022 konstaterade Skolinspektionen att elever på skolans introduktionsprogram inte fick den garanterade undervisningstiden om i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan som de har rätt till. I Skolinspektionens uppföljningsbeslut den 21 juni 2023 konstaterades att eleverna på introduktionsprogrammet individuellt alternativt fortfarande inte fick sin garanterade undervisningstid. I beslutet bedömde Skolinspektionen att i stort sett ingen av eleverna som då gick i klassen Prep22, som läste introduktionsprogrammet individuellt alternativt, fick undervisning om i genomsnitt minst 23 timmar per vecka.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att åtgärder har vidtagits för att se till att undervisningstid motsvarande heltidsstudier erbjuds varje elev på introduktionsprogrammen. Huvudmannen uppger även i sin redovisning att endast om en elev begär att omfattningen av undervisningstiden ska minskas prövas en sådan begäran.

Elevernas undervisningstid

Vid en genomgång av scheman för vecka 39 och 50, 2023, och vecka 3, 2024, för samtliga elever som läser på introduktionsprogrammet programinriktat val, i klasser tillsammans med elever som läser på nationellt program⁵, framgår följande:

- I klassen VO23⁶ finns en elev på introduktionsprogram som har ett schema som omfattade 21,25 timmars undervisning per vecka under vecka 39 år 2023, 22,25 timmar under vecka 50 år 2023 samt 21,25 timmar vecka 3 år 2024.
- I klassen VO21⁷ finns två elever på introduktionsprogram som båda haft 22,25 timmars undervisning per vecka för samtliga av veckorna 39 och 50 år 2023 samt vecka 3 år 2024.

⁵ Elever som läste på programinriktat val mot el- och energiprogrammet omfattas inte av detta beslut.

⁶ Förkortningen VO23 avser elever som började läsa vård- och omsorgsprogrammet höstterminen 2023.

⁷ Förkortningen VO21 avser elever som började läsa vård- och omsorgsprogrammet höstterminen 2021.

- I klassen NA22⁸ finns fem elever på introduktionsprogram som har haft undervisning 22,25 timmar per vecka under veckorna 39 och 50 år 2023 samt vecka 3 år 2024. I samma klass finns vidare två elever på introduktionsprogram som haft 19,5 timmars undervisning per vecka för samtliga av de nämnda veckorna. Därutöver finns en elev i samma klass på introduktionsprogram som har haft 19,75 timmars undervisning per vecka för de nämnda veckorna.

Den lärare som är schemaansvarig på skolan har i intervju uppgett att det skett vissa förändringar i ovannämnda elevers scheman under läsåret 2023/24. Dessa förändringar i schemat har dock inte, enligt läraren, inneburit att elevernas undervisningstid påverkats. De förändringar som gjorts i elevernas scheman har, enligt läraren, varit att lektioner bytt platser med varandra. Inga lektioner har lagts till eller tagits bort.

Av den rutinhandbok huvudmannen gett in i samband med sin redovisning till Skolinspektionen framgår att för de elever som läser introduktionsprogram kan rektor bedöma att det finns skäl för minskad undervisningstid (mindre än 23 timmar per vecka). Enligt rutindokumentet ska rektor vid en sådan bedömning dokumentera det i ett skriftligt beslut.

Skolinspektionen har i januari 2024 begärt in samtliga beslut om att elever ska ges mindre undervisningstid än de 23 timmar i genomsnitt i veckan som eleven har rätt till på introduktionsprogram (beslut om minskad undervisningstid). Huvudmannen har skickat in 20 beslut, och samtliga avser elever som går i klassen Prep23 och läser introduktionsprogrammet individuellt alternativ. Inget av besluten avser alltså elever på introduktionsprogrammet programinriktat val. Skolans rektor bekräftar i intervju att det inte har fattats några beslut om minskad undervisningstid för elever på introduktionsprogrammet programinriktat val efter att ovannämnda beslut gavs in.

Huvudmannen har, efter att ha tagit del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från uppföljningsbesöket på skolan, i ett yttrande till Skolinspektionen den 15 mars 2024, uppgett att ytterligare 10 minuters undervisning per dag nyligen lagts till för elever på skolan för att kompensera för oförutsedda händelser som påverkar den garanterade undervisningstiden.

Studiestöd

I klassen Prep23 har 28 av de 29 eleverna uppgifter i sina individuella studieplaner om andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling i form av

⁸ Förkortningen NA22 avser elever som började läsa naturvetenskapsprogrammet höstterminen 2022.

olika studiestödsinsatser. Av det generella schema som getts in till Skolinspektionen⁹ framgår att det finns totalt 13 lektionstillfällen per vecka, om vardera 45-60 minuter, som avser de olika formerna av studiestöd. Som mest kan eleverna ha 12 timmar av olika studiestöd schemalagt under en vecka. Vid en genomgång av de individuella scheman som getts in för eleverna i den aktuella gruppen framgår det att eleverna under vecka 3 år 2024 har följande omfattning av de olika studiestödspassen:

- 7 elever har 0,75-5 timmar studiestöd per vecka
- 13 elever har 5,25-11,75 timmar studiestöd per vecka och
- 8 elever har 12 timmar studiestöd per vecka

Skolinspektionen har jämfört de uppgifter huvudmannen lämnat om vilken undervisningstid respektive elev har per vecka med elevernas individuella scheman. Av jämförelsen framgår att huvudmannen beaktat den ovan angivna studiestödstiden som en del av elevernas garanterade undervisningstid.

Elever har i intervju uppgett att det är frivilligt att gå på studiestödet och att de inte får fråntas om de inte går. Eleverna berättar att de kan gå på studiestödspassen om de vill ha högre betyg eller få hjälp med till exempel engelska. I intervju uppger en mentor att studiestödspassen inte är frivilliga men svarar ändå svävande på frågan om eleverna får fråntas om de inte går dit. En annan mentor uppger att studiestödet inte är obligatoriskt och att elevernas närvaro för studiestödet inte rapporteras i skolans system (den lärplattform skolan använder för att följa upp bl.a. elevernas närvaro). Huvudmannen har uppgett att den undervisning de ger extra "inte är frivillig utan något de motiverar och leder eleverna in i".

Huvudmannen uppger vidare att de "ser en betydande effekt på förebyggande och motiverande insatser om de är "frivilliga" och vill att eleverna självmant väljer den extra hjälp de erbjuder".

Elever med minskad undervisningstid

I samtliga beslut om minskad undervisningstid (som nämnts ovan avser samtliga 20 beslut elever i klassen Prep23) som huvudmannen gett in finns följande text: "Vid samråd med eleven, elevens vårdnadshavare, biträdande rektor och mentor har en individuell studieplanering gjorts för eleven. Det har vid samrådet framkommit att eleven önskar minska omfattningen av undervisningen." Skolinspektionen har vid sitt uppföljningsbesök intervjuat nio elever i klassen Prep23, som alla har beslut om minskad undervisningstid. Åtta av dessa elever uppger i intervjun att de inte kände till att det fattats något beslut om minskad undervisningstid för dem och att de inte heller har begärt att få minskad undervisningstid. (Den nionde eleven i intervjugruppen hade inte minskad undervisningstid.) Skolinspektionen har efter intervjun kontrollerat hur många timmars undervisning de aktuella eleverna har

⁹ I det generella schemat anges vilka lektioner eleverna i klassen som mest kan ha under en skolvecka.

schemalagt för vårterminen 2024. Sju av eleverna hade under 23 timmars undervisningstid per vecka schemalagt för vårterminen 2024. För den åttonde eleven hade undervisningstiden ökat så att eleven läste mer än 23 timmar per vecka.

Mentorn för klassen Prep23 uppger att denne pratar med eleverna vid höstterminens början gällande vad eleverna har för mål och vilket program de tänker att de vill gå på. Mentorn pratar inte med eleverna om eventuella beslut om minskad undervisningstid, uppger denne. Mentorn berättar att denne inte för diskussioner om minskad undervisningstid med eleverna, utan detta görs av rektorn. Den schemaansvariga läraren uppger att denne är delaktig i de inledande samtalen med eleverna och att de vid dessa samtal pratar om elevens mål, men inte om undervisningstid eller elevens önskemål rörande detta. Rektor uppger att hen fattar beslut om minskad undervisningstid baserat på det underlag som lärare och mentorer redovisat till denne. Rektor uppger att det kan hända att hen med vissa elever för en diskussion inför beslut om minskad undervisningstid gällande vad minskad undervisningstid kan innebära. Rektor uppger vidare att om hen har fått ett underlag från lärare gällande elever och deras behov av minskad undervisningstid, som bedöms stämma, så behöver rektor inte föra någon diskussion med eleverna inför beslutet om minskad undervisningstid. Huvudmannen har i sitt yttrande över Skolinspektionens tjänsteanteckning från uppföljningsbesöket uppgett att lärarna vid intervjuer "inte helt förstått hur deras del i processen för beslutsgången vid beslut om minskad undervisningstid påverkar det totala underlaget för rektors beslut". Huvudmannen uppger att "lärarna gör allt de ska enligt rutinen, men har inte förstått helheten". I huvudmannens ingivna rutinhandbok framgår att rektor är ansvarig för att fatta beslut om minskad undervisningstid på delegation från huvudmannen.

Huvudmannen uppger att individuella bedömningar görs av om särskilda skäl föreligger för att fatta beslut om minskad undervisningstid, och att sådana beslut inte fattas slentrianmässigt. Huvudmannen uppger att skolan inför ett sådant beslut har ett brett underlag med information om exempelvis elevernas stödbehov och i vilken utsträckning respektive elev har möjlighet att delta i undervisningen.

Höstterminen 2023 började enligt skolans läsårsplan den 16 augusti 2023. Av de 20 beslut om minskad undervisningstid som huvudmannen gett in är 14 beslut daterade den 22 augusti 2023 och fyra beslut daterade senare i augusti 2023. Samtliga beslut avser elever som vid tillsynsbesöket går introduktionsprogrammet individuellt alternativ i klassen Prep23. Skolans rektor och skolans studie- och yrkesvägledare berättar i intervju att beslut om minskad undervisningstid baseras på en kartläggning av eleverna i ämnen och av elevernas mål när eleverna börjar på skolan. Rektor uppger att besluten fattas en bit in på terminen, när eleven kommit igång och att det är någon gång i september. Studie- och yrkesvägledare uppger att kartläggningen är klar tidigast i början av september. Huvudmannen beskriver i

intervju en process där eleverna kartläggs och samtal förs om elevernas målsättning innan beslut om minskad undervisningstid fattas.

I inkomna beslut om minskad undervisningstid framgår att flertalet av besluten motiveras med att eleven behöver minskad undervisningstid för att kunna fokusera på vissa ämnen och därmed uppnå behörighet till önskade program. Exempel på sådana motiveringar är: "Mot bakgrund av elevens mål att uppnå behörighet till ekonomiprogrammet och endast har svenska, engelska och matematik kvar för behörighet bedöms det finnas särskilda skäl för minskningen." och "Mot bakgrund av elevens mål att bli behörig till något högskoleförberedande program och har 9 redan betygssatta ämnen bedöms det finnas särskilda skäl för minskningen." I ytterligare tre beslut hänvisar skolan, utöver till elevens målsättning för behörighet, till att eleven tidigare haft frånvaroproblematik.

Rektor uppger, på fråga om vad som kan utgöra särskilda skäl för att minska en elevs undervisningstid, att elevens vilja beaktas, till exempel att eleven inte vill läsa mer än ett visst antal timmar, liksom vårdnadshavares synpunkter. Under intervjun med rektorn tillfrågas denne om ett beslut där en elev fått minskad studietid med motiveringen att "eleven önskar uppnå behörighet till ett visst program och inte önskar läsa engelska som är tidigare betygssatt". Rektorn uppger att det är eleven som framfört detta önskemål och att "eleven väl hade med sig engelska då". Huvudmannen uppger i intervju gällande frågan om huvudmannen har fört någon diskussion om vad som är särskilda skäl för att bevilja minskad undervisningstid, att detta har varit uppe i styrelsen samt att "ett exempel på särskilda skäl kan vara om en elev redan har betyg i ett ämne och är på väg mot ett visst håll, då kan det vara ett skäl att eleven inte behöver läsa detta igen".

Rektorn uppger i intervju att innan beslut om minskad undervisningstid fattas tittar skolan på olika underlag, för diskussioner och ser på elevens sociala situation och hemmiljö. Rektor uppger att de inte har utrett elevens behov av särskilt stöd innan besluten om minskad undervisningstid fattas. På fråga till huvudmannens representant (som är den som leder elevhälsans arbete) om vilket stöd som prövats innan beslut fattas om minskad undervisningstid uppger denne att "det är olika och att det beror på vad det finns för problematik". Skolinspektionen har utifrån olika elevexempel bitt huvudmannens representant att beskriva vilka insatser som gjorts innan besluten om minskad undervisningstid fattades. Avseende två olika elever uppger representanten att inga insatser gjordes och att det heller inte har behövts. Även för en tredje elev har huvudmannens representant uppgett att inga insatser gjorts. Avseende en fjärde elev uppges att skolan arbetat trygghetsskapande men att det inte finns behov av särskilt stöd. Avseende två ytterligare elever uppger representanten att eleverna inte varit uppe till diskussion i elevhälsan.

I intervjuer uppger två elever i klassen Prep23 som har undervisningstid om mindre än 23 timmar per vecka att de har bitt lärare om att få mer undervisningstid men

att de inte fått det. (En elev hade enligt schema och individuell studieplan under höstterminen 2023 undervisningstid om 21,25 timmar per vecka samt omfattades av beslut om minskad undervisningstid, den andra eleven hade undervisningstid om 20,25 timmar per vecka samt omfattades av beslut om minskad undervisningstid.) Eleverna berättar att en förklaring som lärarna lämnat till detta har varit att det inte går att ge dem mer undervisningstid med hänvisning till hur schemat ser ut. Den schemaansvariga läraren uppger om eleverna i klassen Prep23 att de inte kan erbjudas mer undervisning eller annat än det som finns i det generella schemat, avseende vilka lektioner eleverna i klassen kan ha. Läraren uppger att skolan erbjuder möjlighet att läsa gymnasiekurser om eleverna är intresserade och det passar med schemat, men att i år har det varit fullt i schemat så de har inte kunnat läsa gymnasiekurser i år. Mentor för Prep23 uppger att elever i klassen inte kan börja med gymnasiekurser.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 3 § skollagen framgår att med undervisning avses processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till skollagen och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.

Av 15 kap. 16 § skollagen framgår att en elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli.

Av 17 kap. 6 § skollagen framgår att utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl.

Av förarbetena framgår att regeringen anser att möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, eftersom tiden för lärande, tillsammans med kvaliteten på undervisningen, är en av de viktigaste faktorerna för elevers måluppfyllelse. Skälen för undantagen bör vara hänförliga till elevens behov. I likhet med utredningen anser regeringen att undantag bara ska kunna göras för en elev som begär det om det finns särskilda skäl. Exempel på sådana skäl kan vara att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna. Regeringen anser i likhet med bland annat Skolverket och Lärarnas riksförbund att flera andra stödåtgärder först bör ha prövats innan huvudmannen fattar beslut om minskad undervisningstid av sådana skäl. I vissa fall kan det dock vara uppenbart att undervisningstiden behöver minskas till exempel på grund av en

genomgripande medicinsk behandling. Att det villkor för minskningen som ställs, att huvudmannen finner att minskningen är förenlig med syftet med elevens utbildning, ändras till att huvudmannen ska bedöma att det finns särskilda skäl att minska undervisningstiden innebär en viss skärpning (prop. 2017/18:183 s. 92 ff. och 144).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen fortfarande inte ser till att utbildningen på introduktionsprogrammen på skolan bedrivs i en omfattning som motsvarar i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan. Det finns elever på flera introduktionsprogram som inte får den undervisningstid de har rätt till, och för vilka något beslut om att eleverna ska ha en minskad undervisningstid inte fattats¹⁰. Detta gäller bland annat elever som går introduktionsprogrammet individuellt alternativ, dvs. samma program och delvis samma elevgrupp som Skolinspektionen även i sitt föregående beslut konstaterade inte fick sin garanterade undervisningstid tillgodosedd. Detta innebär att Skolinspektionens föreläggande från den 21 juni 2023 inte följts¹¹. Vid uppföljningen har Skolinspektionen även kunnat konstatera ytterligare, nya brister i huvudmannens arbete med garanterad undervisningstid för eleverna på introduktionsprogrammen. Bland annat har det framkommit att huvudmannen minskar elevers undervisningstid utan att eleven begär det och/eller utan att särskilda skäl föreligger.

Elever på introduktionsprogram får inte sin garanterade undervisningstid

Av utredningen framgår att det finns i vart fall tio elever på introduktionsprogrammet programinriktat val (som läser i klasser med naturvetenskapsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet) vars undervisningstid understiger 23 timmar per vecka under läsåret 2023/24. Skolinspektionen har granskat samtliga elevers scheman på detta introduktionsprogram för veckorna 39 och 50, 2023, och för vecka 3, 2024. Genomgången visar att åtminstone tio elever på introduktionsprogrammet under dessa veckor hade en undervisningstid som var mindre än 23 timmar per vecka. Några av eleverna hade en undervisningstid som understeg 20 timmar per vecka. Av intervju med lärare framgår att elevernas undervisningstid varit densamma under hela läsåret 2023/24. Av inkommen dokumentation samt av intervju med rektor framgår vidare att det inte för någon av de aktuella eleverna har fattats

¹⁰ Av utredningen framgår att det är rektorn som, på delegation, gör bedömningen av om elevers undervisningstid ska minskas under den garanterade undervisningstiden, och att rektorn ska dokumentera bedömningen i ett skriftligt beslut.

¹¹ p. 2 i föreläggandet inom området Garanterad undervisningstid på introduktionsprogram.

beslut om minskad undervisningstid. Dessa elever får alltså inte den garanterade undervisningstid som de har rätt till.

Det som huvudmannen anför om att eleverna på skolan fått 10 minuters undervisningstid mer per dag förändrar inte den bedömning som gjorts ovan. Den tillagda undervisningstiden avser bara en begränsad del av läsåret 2023/24 och medför inte att eleverna får en undervisningstid om minst i genomsnitt 23 timmar per vecka.

Studiestöd har felaktigt räknats in i vissa elevers garanterade undervisningstid

Av intervjuer med elever som läser introduktionsprogrammet individuellt alternativ (i klassen Prep23) som har studiestöd schemalagt framgår att eleverna uppfattat att dessa lektioner är frivilliga att närvara på. Lärare som har elever som har studiestöd schemalagt lämnar motstridiga uppgifter rörande om det är frivilligt eller inte för eleverna att närvara vid studiestödet. Av intervjuer med elever och personal framgår dock att elevernas närvaro/frånvaro vid studiestödet inte rapporteras in i skolans frånvarorapporteringssystem. Det är mot denna bakgrund tydligt att studiestödet inte utgör sådan verksamhet som eleven ska delta i eller för vilken det krävs giltigt skäl för att eleven ska kunna utebli. Eftersom studiestödstiden inte är obligatorisk att närvara på ska den inte heller beaktas vid beräkandet av den garanterade undervisningstiden för elever i klassen Prep23. Detta innebär att flera elever i denna klass inte får sin garanterade undervisningstid. Inte heller här medför de 10 minuters undervisningstid som lagts till per dag för eleverna någon annan bedömning.

Undervisningstiden minskas under den garanterade undervisningstiden trots att elever inte begärt detta och/eller utan att särskilda skäl föreligger

Av utredningen framgår att skolan har minskat elevers undervisningstid så att den understiger den minsta garanterade undervisningstiden, utan att det har funnits rättsligt stöd eller godtagbara skäl för det. Av intervju med elever framgår att flera elever som omfattas av beslut om minskad undervisningstid inte känt till att ett sådant beslut fattats för dem och inte heller begärt att utbildningens omfattning ska minskas. Av intervjuer med lärare och rektor (som är den som på delegation fattar beslut om minskad undervisningstid) framgår att de inte alltid pratar med eleverna inför att ett beslut om minskad undervisningstid ska fattas. Huvudmannens påstående att beslut om minskad undervisningstid endast fattas om en elev begär det motsägs av både rektors och lärares uppgifter om att elever inte alltid deltar i diskussioner om minskad undervisningstid och av elevers uppgifter om att de inte känner till att de omfattas av beslut om minskad undervisningstid. En elevs undervisningstid får minskas under den garanterade undervisningstiden bara om eleven begär det. Att skolan har fattat beslut om att minska elevernas undervisningstid utan att elever begärt det, eller ens känt till det, är därmed en brist.

Lagstiftaren skärpte år 2018 bestämmelserna om garanterad undervisningstid för elever på introduktionsprogram, så att omfattningen av en elevs utbildning får minskas under den minsta garanterade undervisningstiden endast om det föreligger särskilda skäl (och eleven begärt det). I förarbetena uttalades att möjligheten att göra undantag från den minsta garanterade undervisningstiden är begränsade, och det betonades att tiden för lärande är en av de viktigaste faktorerna för elevers måluppfyllelse. Som exempel på särskilda skäl angavs i förarbeten att en elev genomgår en medicinsk behandling, har en neuropsykiatrisk problematik eller funktionsnedsättning som gör att eleven har svårigheter att vistas i skolmiljön på heltid eller behöver långa raster mellan lektionerna.

För flera av skolans elever är besluten om minskad undervisningstid fattade bara dagar efter att de börjat på skolenheten, i mitten av augusti 2023. Vid intervjuer med elevernas lärare/mentor, skolans rektor och studie- och yrkesvägledaren framgår att kartläggningen av elevernas behov och deras målsättning med studierna i regel är klar först i början av september. Besluten om minskad undervisningstid förefaller således ha fattats innan underlagen som beskrivits var färdigställda. Av förarbetena framgår att flera andra stödåtgärder som huvudregel bör ha prövats innan huvudmannen minskar elevens undervisningstid under den garanterade undervisningstiden. I och med att de ovannämnda besluten i merparten av fallen daterats bara några dagar efter att eleven börjat på skolenheten är det uppenbart att skolan, för de flesta av dessa elever, inte kan ha hunnit pröva andra stödåtgärder innan beslut om minskad undervisningstid fattades för eleverna. Detta bekräftas även vid intervju med huvudmannens representant, som leder arbetet i elevhälsan där det, utifrån en genomgång av konkreta elevexempel, framgår att några stödåtgärder inte föregått besluten om minskad undervisningstid för åtminstone sex elever.

Skolinspektionen konstaterar att de motiveringar som ges i de beslut om minskad undervisningstid som skolan gett in oftast är mycket kortfattade. En vanligt förekommande motivering till att elever ges en undervisningstid som underskrider den garanterade undervisningstiden är att eleven vill uppnå behörighet till ett visst gymnasieprogram och därför bara ska läsa de ämnen som behövs för att uppnå denna behörighet. Motiveringarna i dessa fall utgår alltså enbart från elevens mål med utbildningen, men ger inga skäl till varför eleven inte skulle klara av att studera på heltid. Vid intervjuer med elevernas mentor, skolans schemaansvariga lärare samt rektorn framgår att ett annat vanligt skäl till att elevers undervisningstid minskas (under den garanterade undervisningstiden) är schemamässiga eller andra praktiska svårigheter med att erbjuda elever undervisning i enskilda grundskoleämnen eller gymnasiekurser, som de kan tillgodoräkna sig vid fortsatta studier, dvs. olika svårigheter att anpassa utbildningen för eleverna på introduktionsprogrammen.

Skolinspektionen bedömer att inga av de av skolan ovan angivna skälen är sådana som är godtagbara för att minska omfattningen av en elevs utbildning under den garanterade undervisningstiden.

Skolinspektionen bedömer mot ovanstående bakgrund sammantaget att elevers undervisningstid i många fall minskats under den minsta garanterade undervisningstiden, trots att särskilda skäl saknats. I ett flertal fall har skolan beslutat om minskad undervisningstid trots att skolan inte först prövat andra mindre ingripande åtgärder, och bedömningarna kan även ha gjorts på ett bristfälligt underlag. De skäl som angetts för att minska elevernas undervisningstid är i många fall inte heller sådana som kan anses godtagbara för att minska omfattningen av en elevs undervisningstid.

Betyg och betygsättning

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen bedömde i sitt beslut i juni 2023 att det fanns brister i skolans hantering av betyg och betygsättning. Skolinspektionen kunde konstatera att förändringar i betygskatalogerna inte dokumenterades på ett korrekt sätt och att det saknades underskrifter i betygskatalogerna. Vidare fanns det brister i hur betyg sattes på skolan eftersom provningar genomförts på bara delar av kursers innehåll och resultaten av elevers nationella prov inte beaktades särskilt vid betygsättningen på motsvarande kurser.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Betygskatalogen

Huvudmannen uppger i sin redovisning att det har säkerställts att provning, rättelser och datering av betyg dokumenteras korrekt i betygskatalogen.

Vid en granskning av skolans samlade betygskataloger framgår att det finns tre dokument (betygskataloger för respektive kurs) som avser betyg på kursen Matematik 1c för elever på introduktionsprogrammen individuellt val och programinriktat val mot naturvetenskapsprogrammet. Betygen är satta den 21 december 2023. Som betygsättande lärare på kursen anges en namngiven lärare (som inte är en legitimerad lärare). Bredvid namnet på den betygssättande läraren anges orden "Legitimerad Lärare", dock utan att ett namn på denne anges. Där underskrifterna ska stå har den namngivna betygsättande läraren skrivit under på den rad där dennes namn finns utskrivet. På raden där det anges att "Legitimerad Lärare" ska skriva sin namnteckning har en annan lärare skrivit under. Vare sig under rubriken betygsättande lärare eller där namnförtydligandet till underskriften ska finnas har namnet på den legitimerade läraren angetts.

Skolan har vid uppföljningsbesöket visat en pärm som är märkt "PRÖVNINGSBETYG 2023/2024". I pärmen finns fem sidor som benämns "betygskatalog" där betyg satts på olika gymnasiekurser för sammanlagt fem elever under perioden oktober till och med december 2023. Motsvarande underlag finns inte i någon av pärmarna benämnda "betygskatalog" som Skolinspektionen tagit del av vid besöket. I det arkivskåp där skolans betygskataloger finns förvarande finns på översta hyllan flera pärmar som är märkta "BETYGSKATALOG XX/XX", dvs. betygskataloger för olika läsår. På de övriga hyllorna i arkivskåpet finns pärmar benämnda fakturor, avtal etc. På tredje hyllan (bredvid pärmar med bland annat fakturor) finns den pärm som kallats provningspärmen, med markeringen "PRÖVNINGSBETYG 2023/2024".

Av huvudmannens ingivna rutindokument för provningar framgår att efter en genomförd provning ska en provningsblankett fyllas i och en betygskatalog skrivas ut. Provningsblanketten och betygskatalogen ska sedan sättas in i provningspärmen. Vid intervju med skolans rektor uppger hen att provningspärmen inte är en del av betygskatalogen utan att det är provningsbetyg som satts. På följdfråga om provningspärmen ska anses höra till betygskatalogen uppger rektorn att den pärmen avser dokument som beskriver att provningen är gjord. Sen ska betygskatalogen sitta bland de vanliga betygen, i betygskatalogen, uppger rektorn.

Genomförande av provning

Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att åtgärder har vidtagits så att betygsättning innefattar att läraren gör en sammantagen bedömning av elevens kunskaper på den aktuella nivån i ämnet i förhållande till betygskriterierna som gäller för ämnet som helhet. Upprättad rutin för provning har bifogats till huvudmannens redovisning och är, enligt huvudmannen, noggrant förankrad hos alla undervisande samt betygsättande lärare i verksamheten.

Av huvudmannens ingivna rutindokument för provningar framgår att provning alltid gäller hela kursen på gymnasiet. Skolans rektor berättar i intervju att skolan nu har hela provningsdagar när elever är inne och genomför provningar. Rektor beskriver att det görs för att skolan ska ha kontroll på att hela kursen provas och att rutinen följs. Rektor berättar också att lärarna tagit fram material som täcker hela kursen samt granskat varandras provningsmaterial.

Nationella prov ska särskilt beaktas

Huvudmannen har i sin redovisning till Skolinspektionen uppgett att åtgärder har vidtagits för att skolans lärare särskilt ska beakta resultaten på de nationella proven vid betygsättningen och har därtill bifogat en förteckning över elever som gjort nationella prov under vårterminen 2023 med noteringar om avvikelser mellan provresultat och kursbetyg. Huvudmannen uppger bland annat att de ser över diskrepansen, analyserar statistiken och för samtal på huvudmannanivå, ledningsgruppsnivå, arbetslagsnivå och ämneslagsnivå för att säkerställa att nationella provresultat särskilt beaktas.

En lärare som genomförde nationella prov under vårterminen 2023 uppger i intervju att nivån mellan nationella provet och de krav som är på kursen skiljer sig åt och att det inte är samma nivå på provet som det är på kunskapskraven för kursen. En annan lärare beskriver de nationella proven som ett bra verktyg för att utvärdera elevernas kunskaper och anser att det nationella provet ska väga tungt. Om elevernas prestation på provet inte motsvarar annat underlag uppger läraren att de kan göra andra uppgifter med eleverna för att säkerställa vilka kunskaper de har.

Rektor uppger att de på skolan har diskuterat mycket gällande att det nationella provet särskilt ska beaktas. Rektor uppger vidare att de känner till att det finns en viss diskrepans men att det kan vara problematiskt för skolans målgrupp med nationella provet. Rektor berättar också att de vet att det nationella provet särskilt ska beaktas och att de arbetat med detta samt att de kommer att föra vidare diskussioner gällande att resultaten från nationella prov särskilt ska beaktas.

Rättslig reglering

Av 15 kap 25 a § skollagen, i den lydelse som för närvarande tillämpas¹², framgår att vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i, ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas. Provresultatet eller resultat på delprov ska dock inte särskilt beaktas om det finns särskilda skäl.

Av 6 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog (SKOLFS 2011:123) framgår att i gymnasieskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen i anslutning till att kursen har avslutats. Betyg efter provning i gymnasieskolan ska föras in i betygskatalogen i anslutning till provningen.

Av 7 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt.

Av 8 § punkten 5 Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg ska framgå av betygskatalogen.

Av 12 § Skolverkets föreskrifter om betygskatalog framgår att betyg efter provning ska framgå av betygskatalogen. Om eleven har ett betyg i kursen sedan tidigare ska såväl det gamla som det nya betyget framgå.

¹² Skolinspektionen har i beslutet tillämpat 15 kap. 25 a § skollagen i dess lydelse i SFS 2017:1104; jfr övergångsbestämmelserna till denna paragraf (i SFS 2022:147).

Av 15 kap. 24 § skollagen, i den lydelse som för närvarande tillämpas, framgår att vid betygssättningen ska betyg bestämmas med hjälp av de betygsriterier som har föreskrivits för en kurs.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i betygs katalogen på skolenheten.

Av Skolinspektionens utredning framgår att namnet på betygsättande lärare inte alltid framgår av betygs katalogen. Detta utgör en brist. Vidare framgår att betyg som satts på skolenheten efter provning under höstterminen 2023 endast finns dokumenterade i en pärm med provningsbetyg. Att det är där de ska förvaras framgår av huvudmannens rutindokument. Rektor uppger i intervju att den aktuella pärmen inte utgör en del av betygs katalogen utan att betygen istället borde sitta i betygs katalogen. Att pärmen med provningsbetyg inte förvaras samlat med betygs katalogen utan istället tillsammans med andra handlingar talar även det för att provningspärmen inte utgör en del av betygs katalogen. Skolinspektionen konstaterar således att vissa betyg som satts efter provning inte förts in i betygs katalogen utan enbart i en separat provningspärm. Att betyg som satts inte förts in i betygs katalogen utgör en brist.

Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte följt Skolinspektionen föreläggande från den 21 juni 2023 i alla delar¹³.

Skolinspektionen bedömer dock att huvudmannen har följt Skolinspektionens föreläggande, och vidtagit tillräckliga åtgärder, när det gäller hur provningar genomförs på skolenheten och hur nationella prov särskilt beaktas vid betygssättningen¹⁴. Skolinspektionen konstaterar visserligen att det inte har gjorts några nya nationella prov på skolan sedan Skolinspektionens beslut i juni 2023, men bedömer att de åtgärder som huvudmannen beskrivit har vidtagits, och som kommer att vidtas, får anses tillräckliga för att föreläggandet ska anses ha följts¹⁵.

Val av ingripande

Skolinspektionen får, enligt 26 kap. 10 § skollagen, förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten.

¹³ P. 9 och 11 i föreläggandet inom området Betyg och betygssättning.

¹⁴ P. 8, 10 och 12 i föreläggandet inom området Betyg och betygssättning.

¹⁵ Eftersom Skolinspektionen inte har kunnat kontrollera hur de nationella proven i praktiken särskilt beaktats vid betygssättningen kan det bli aktuellt att göra en förnyad tillsyn av detta vid kommande besök.

Ett föreläggande får, enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen, förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Eftersom Idrottens Skola i Göteborg AB:s verksamhet vid Västsvenska gymnasiet inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Idrottens Skola i Göteborg AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att det i huvudmannens verksamhet finns allvarliga brister som innebär att eleverna inte får den utbildning som de har rätt till. Att elever på introduktionsprogrammen inte får sin garanterade undervisningstid är allvarligt. Likaså är det allvarligt att omfattningen av elevers utbildning minskas under den garanterade undervisningstiden trots att eleverna inte begärt detta eller det föreligger särskilda skäl för det. Tillräcklig undervisningstid är en viktig förutsättning för lärande och måluppfyllelse. Att elever på introduktionsprogram får sin garanterade undervisningstid är särskilt viktigt eftersom begränsad undervisningstid kan innebära att deras möjligheter att ta sig vidare till annan gymnasieutbildning eller till yrkeslivet riskerar att försenas ytterligare. Trots att Skolinspektionen i två på varandra följande beslut har kritiserat att huvudmannen inte säkerställer att eleverna på introduktionsprogram ges sin garanterade undervisningstid har tillräckliga åtgärder fortfarande inte vidtagits. Skolinspektionen har även på nytt kunnat konstatera brister i för skolverksamheten central dokumentation, däribland de individuella studieplanerna och i skolans betygskatalog.

Skolinspektionen konstaterar att det föreligger brister inom områden som är centrala för elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen och även för att upprätthålla rättssäkerhet och likvärdighet. Vidare konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen i flera avseenden inte följt Skolinspektionens tidigare föreläggande och att flera av bristerna pågått under en lång tid. Bristerna avseende den garanterade undervisningstiden på introduktionsprogrammen är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Föreläggandet avseende denna brist ska därför förenas med vite. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Även avseende övriga brister bedömer Skolinspektionen att föreläggandet bör förenas med vite. Detta framförallt utifrån den oförmåga och ovilja som huvudmannen uppvisat när det gäller att avhjälpa brister i verksamheten och att följa Skolinspektionens förelägganden.

Skolinspektionen har i ett annat delbeslut denna dag återkallat huvudmannens godkännande att bedriva utbildning på el- och energiprogrammet. Det finns omständigheter som talar för att även huvudmannens övriga godkännanden

(avseende naturvetenskapsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet) nu borde återkallas. Att huvudmannen, trots flera förelägganden, fortfarande inte ser till att alla elever på introduktionsprogram får sin garanterade undervisningstid är en sådan omständighet. Skolinspektionen konstaterar dock att en återkallelse av huvudmannens samtliga godkännanden (vilket skulle krävas för att utbildning på introduktionsprogrammen inte skulle kunna bedrivas) skulle drabba även elever som inte går på introduktionsprogrammen. En återkallelse av huvudmannens samtliga godkännanden framstår därför för närvarande som oproportionerlig. Istället framstår ett nytt föreläggande vid vite som den lämpligaste åtgärden.

Skulle huvudmannen inte följa föreläggandet i detta beslut kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om det finns skäl att besluta om återkallelse även av kvarvarande godkännanden som huvudmannen har åter att aktualiseras. I beslutet den 21 juni 2023 konstaterade Skolinspektionen att bristerna i beslutet sammantaget utgjorde ett allvarligt missförhållande. Detta innebär att återkallelse av huvudmannens kvarvarande godkännanden också kan bli aktuellt om det uppstår nya allvarliga missförhållanden i verksamheten inom två år från det föreläggandet; detta alltså även om huvudmannen skulle ha följt föreläggandet i det nu aktuella beslutet (se 26 kap. 15 § skollagen).

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 600 000 kronor.

Avhjälpta brister

Valbara kurser

Skolinspektionens tidigare beslut

Skolinspektionen konstaterade i sitt beslut i juni 2022 att skolan inte erbjöd elever på nationella program någon kurs i idrott och hälsa utöver den kurs i idrott och hälsa 1 som finns på samtliga elevers studieväg. Skolan erbjöd heller inga estetiska ämnen som individuellt val.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har i samband med sin redovisning gett in en lista avseende de valbara kurser som erbjudits skolans elever inför läsåret 2023/24. Av listan framgår att kurserna idrott och hälsa 2 samt dansorientering finns med. Vid intervju med skolans rektor och huvudmannarepresentant har det framkommit att det funnits

tilltänkta lärare för de båda kurserna vilket även den lärare som undervisar i idrott och hälsa på skolan bekräftat.

Rättslig reglering

Av 4 kap. 7 § gymnasieförordningen framgår att huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.

Skolinspektionens bedömning

Det framgår av utredningen i ärendet att skolan inför läsåret 2023/24 erbjudit eleverna kurserna idrott och hälsa 2 samt dansorientering som individuella val. Skolan har därmed erbjudit en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen samt en kurs i ett estetiskt ämne. Skolinspektionen bedömer därför att huvudmannen följt föreläggandet i den delen som avser att valbara kurser ska erbjudas eleverna.

Beslutet har fattats av regionchef Sofie Lindén.

Utredare Fia Rosholm har varit föredragande i ärendet. I ärendets slutliga handläggning har även regionjurist Johan Kylenfelt och utredare Anna Hultgren medverkat.

Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.